

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön september 18^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

NÉPISMERTETÉS.

Amerikai rajzvonatok. (Folytatás.)

A' szegényebb német vagy írlandi gyarmatos (Ansiedler), kinek nehéz kezdeti munkáját se tőkepenz, sem örökség nem segíté elő, 's kinek egyéb vagyona nem volt felesége karjain 's hű szekerczéjén kívül, északnyugoti Pensylvaniában lakik. Huszonöt évi izzadozás gazdaságának nem gazdag ugyan, de megelégedett birtokosává tevő őt. Nehéz munka végzése (a' mint ő nevezi: teremtetése) második természetévé vált, 's noha 1—400 holdnyi föld birtokában látja magát, még is mindig úgy bajlódik, mint első kezdetekor. Ezen osztálybeli emberek közül sokan csak 20—25 esztendő előtt jövének Amerikába, 's Redemptioners nevezet alatt, mivel az által-szállítási hajóbert meg nem fizethették, eladattak. Nehány év alatt munkájok által szabadokká tevék magokat, 's első gondjok volt egy jó feleség keresése, kívül azután Pensylvania nyugoti tájé-kira vándorlának. Itt többnyire népetlen vidékre találtak, mellyet magokévé tevén néhány év múlva kiválták magoknak a' birtoki oklevelet (Deed), mi után ezen emberek azonnal birtokaiknak szabad és független tulajdonosivá levének.

Az előkelő Farmerek James folyó mellékén Virginia-ban léteznek, vendégszeretők, de egyszer'smind kevélyek is, dohány-termesztők, 's egész sereg rabszolgák veszik körül őket, kiket azonban, minthogy már földjeik a' szakadatlan dohány-termesztés által mind inkább soványodni kezdenek, Louisianában lassanként eladogatnak. Illyen gazdának négy vagy öt östől származása, kik ezen gazdaságon (Farm) valaha uralkodtak, 's ama fehér embereknek elégséges száma, kiknek ő apró sovány telkeket bérlett-ki,

's kik soha se mulasztják-el, hogy földes urok előtt hón-jok alá dugott kalappal jelenjenek-meg, olly fontos elő-kezelőség képzetét szerze már, melly a' köztársasági szabadság ideáját arra szorítá, hogy neki mindent szabad tenni, 's a' körüle levőknek mindent el kell tűniek, mi neki teszésére vagyon. Reá nézve éppen nem képtelen ama gondolat, hogy ültetvényét nemes urodalomná (Lordship) kellene átváltoztatni, 's nyilván kinyilatkoztatja, hogy ő Virginiát 's a' szövetséges statusokat csak ön statusának, a' szövetség kétségkívüli fejének, pótlékaul veszi, 's hogy azok soha se lesznek boldogok, míg csak ott is az angoly országos alkotmány (constitutio), legalább a' lordok és a' köz nemtelenek statusa be nem hozattatik, midőn azután-ő egész nagylelkűséggel megelégednek a' lord rangjával, a' köz nemtelenséget (Commons) pedig örömet átengedné szegény szomszédjainak, Pensylvania, és New-York lakosainak.

Azonban bár mennyire emelkedék is a' mezei gazdaság Pensylvania, New-York, és New-Anglia statusaiban, még is felül haladá azt már Ohio, 's a' vele határos Indiana. Itt leginkább tűnik szembe az amerikai Farmernak ereje, 's munka-tehetségi szelleme. Pensylvaniát a' természet kőszén, vas 's talán még más felfedezettlen érczekkel bővelkedő hegyei által gyártó (fabricierend) statussá rendelte. New-York és Uj-Anglia (Neu-England) statusait az oczean szomszédsága inkább kereskedésre ösztönzi; ellenben Ohio, Indiana, és Illinois lakóji csupán csak mezei gazdák lehetnek, 's ha abból következményt vonhatunk, mi Ohio-nak 35 esztendő óta gyarmatosítása közben történt, bizonyosan ott a' mezei gazdaság legnagyobb tökélyét érheti-el. Csudálkozik az ember, ha olly kevés év és éppen olly kevés kezek munkálatit látja.

Az ohioi jávor-(juhar, Ahorn) és bükkfa-(Buche) erdőkben utazó, midőn eszre se veszi, gyakran olly Laneba (mellyet két egyközűleg = parallel futó sővény képez) jut, melly őt egy Farm-hoz vezeti. A' sővény még egészen uj; a' földeket nem lehet megkülönböztetni valamelly nem régiben elszáradt erdőtől, mellynek iszonyú fatörzsökei csak ezen esztendőben a' földtől két lábnyira beléjek mélyen vágott gyűrűk által ölettek-el. A' félig elszáradt fák közé kukoricza (tengeri) van vetve, melly a' számos lehul-

Iott száraz gallyak, és csak félig irtott bokrok között buján növekedik. Már most egy másik Lane fogadja-el az utast; a' karóknak hamu-szine, a' héjtalan fák, melyeken még csak a' nagy ágak vannak meg, 's óriási karók gyanánt terjednek a' levegőben. ezen földeknek két esztendőskorukra mutatnak. Ezen fák között ember nagyságnyi gyönyörű buza terem. Már most a' dombos tér egyik oldala mérséklett rónaságba ereszkedik, 's a' szem előtt rétségek terülnek-el. A' fák részint elvannak ölve (elszáritva), részint a' fű növéseinek elő mozditására élve hagyattak. Más oldalról van az ujonnan ültetett gyümölcsös kert, egy kisebb kender 's lenföld, 's mindjárt mellette a' konyha-(veteményes) kert. A' kised lakó ház, mely kifaragott fatörzsökökből készült, 's ezeknek hézagjaik agyaggal vannak megtöltve, közönségesen csak egy szobából áll. A' kandalló kívülről kőből, néha csak fatuskókból van csinálva, 's belső falai agyag és kővel tűzellenesen (feuerfest) vannak legalább egy időre kírakva. A' háznak, vagy is inkább szobának belseje, a' tisztaságot, és a' bizonyos időre minden kényelmet (Bequemlickkeit) feláldozó fiatal kezdő gazdát bélyegzi, 's árulja-el. A' szoba falain, mely egyszerűsmind-konyha gyanánt is szolgál, a' kandallóhoz közel konyha szerek függnek, ezek mellett vannak más edények, szelenczék, karnyi vastagságú lovagló ostorok, puskák, 's a' Farmer és Farmerné ruhatára (Garderobe). Azon kívül a' falakra, kifestés helyett, újságlevelek vannak ragasztva, melyek a' vendégeknek sok óra negyedőket rövidítik-meg. Egy magos ágy áll a' szoba hátulján a' házas pár számára, ez alatt ismét egy kisebb ágy vagyon, melyben a' háznép fiatalabb tagjai nyugsznak.

A' házat sövény keríti-be, mely között őszi barackfák tenyésznek. A' sövényen kívül, 's a' háztól jókora távolságra faragatlan fatörzsökökből épített kettős pajta (Scheuer) áll, melynek a' közepére vágott nagy nyílás részint cséplésre, részint a' gabnás szekerek kimenetelére szolgál; ez alatt van a' ló-és ököristálló; a' pajta két oldalán néhány kisebb, 's többnyire durván készült kamarák, melyekben kukoricza tartatik, 's egy vagy két hidasok vannak sertvések számára. A' tyukok, pulykák, sertvések, melyek nem hizlattatnak, részint az erdőben részint a' ház körüli

fákon keresnek éjjel menedéket: 's mind ezek többnyire három évek munkáji!

Ezen Farm tulajdonosa Német, Pensylvaniai, New-Yorki, vagy Ujangoly (Yankee). Atyja holta után reá, és négy fiútestvérei mindenikére a' Farm ötöd része jutott; a' leányok pénzben kapták részöket. A' Farmer javításokat tett a' reá jutott osztályrészen: szomszédjai, 's barátjai segédelmével felépíté a' még szükséges 's hibázott gazdasági épületeket, 's használá azokat olly jól, mint csak lehet. Ezen idő alatt azonban háznépe megszaporodék. Mivel pedig, hogy semmit se mulasszon-el, korán házasodott, 's testvérei kikapták részöket, felteszi magában, hogy ő nyugotra költözzék. Rokonai között csak hamar gazdaságának vevőjére akad, vagy számos ismerősei szereznek neki vevőt. Ha a' feltételek tisztára hozattak, a' tavaszi vetés után elég pénzt vevén magához lovára ül, 's a' nyugoti statusokat meglátogatja. Az utazási menet 's jövet mintegy 1500—2000 angoly mértföldnyi távulságot tesz; de az amerikai embernek ez csak csekélység. Ha talán némelly atyjafiai korábbi időkben a' nyugoti statusokban telepednek-meg, tehát ezeket látogatja-meg, 's az ottani vidék minéműsége felől tudósittatja magát. Ha illyesekre nem talál, jó földképet szerezvén magának, maga megy azon tájakra, melyek czélzásaival legjobban felelnek-meg, 's mellyeket mind ama tartományokat kimerő inzenérek, mind az utazott polgártársai tudósításaikból már jóformán ismer. Azonban mindenütt 's minden lehető buzdításokat talál a' megtelepedésre, mellyek őt mind a' mellett is csak ritkán határozhatják-el azon lépésre: mert ő senkinek se hisz, csak magának, 's azért maga személyesen akarja a' dicsért helyet és vidéket látni: innen van, hogy inkább 4—5 napot és éjt tölt-el az erdők között, vagy szabad ég alatt hál, hogysem polgártársainak önhasznú dicséreteire bizná magát, kik mivel igen szeretnék, ha szomszédságukban gyarmatok telepednének-meg, ön tájékaikat a' szövetséges statusokban legjobbaknak hirtelik. Ha már ő angoly-amerikai születésű, akkor a' kiválasztandó vidék jóságán kívül arra is tekint, van-e közel hozzá valamelly hajózható folyóvíz, vagy legalább valamelly Creek (kis folyam), melly mellé idővel malmot, fabrikát, vagy kőszén-rakhelyet lehetne állítani. Ha pedig Német-Amerikai, akkor csak jó földre tekint,

mellyben többet vet ugyan de kevesebbet ad-el, hogysem okosabb polgártársai. Ha végre olly földdarabra talált, melly kedve szerinti, 's mellyet még valamelly nyereségkereső földvadász vagy gyarmatos meg nem vett, mit a' legközelebbi Farmernál hamar megtudhat, akkor elutazik a' telekbírói hivatalhoz (Landofficie, melly a' status telkeit eladja), 's egy dülő (640 hold) árának harmadát (266 dollar, 's 33 cent.) leteszi; ha két dülöt vesz, tehát leteszi a' harmadnak kettőzött díjját. Ekkor haza megy. Az alatt Farm-ja eladaték, vagy azonnal maga adja-el. Ötven holdért 30 dollarjával (szokott ára a' keleti jobb telkeknek) kap 1500 dollart. Gabonatarából és eladható [marha 's házi butorából, mellyeket ha el nem visz, házában tartott árverés útján bevesz 1000 dollart, és így pénzbirtoka 2500 dollart tesz. A' legszükségesb gazdasági szerszámokat, házi eszközöket, kevés konyhaszereket, ágyat, ruhát, kendert, gyapjút (a' fehér nemnek téli estén általi foglalatosságára), egy pár tutzat sódort (sonka), néhány sajtot, elégséges theát, czukrot, kávé, fél hordó whisky-t (pálinka), aszalt őszi baraczkot és almát két szekérre felrak, mellyekbe két vagy több izmos lovat fog. Így készül átköltözési útjára, melly 6—800 mértföldnyire terjed. Utazó társasága: munkás felesége, két talán már felserdült leánya, szint annyi erős fiai, két három kisebb gyermeke, többnyire öszvesen tíz tagból áll. Ut közben a' háznép ön maga készíti ebédjét, vacsoráját, 's a' fogadókban ön ágyneműjén hál. Az átköltözések olly gyakoriak, hogy a' koresmárosnak eszébe se jut illyes embereken hasznót zsarolni, bár néha a' koresmárosné nyugtalanítja is a' körülé tapogó leányok forgolódása. A' fiak vállakon függő puskáikkal lelövik az utközben elejekbe kerülő vadat, a' kocsin ülő leányok kötnek, vagy a' koci mellett mindig tisztán 's csinosan öltözve gyalognak. (Végz. köv.)

ORSZÁGISMERTETÉS.

B r ü s s z e l.

A' mostani uj belga országnak ezen fővárosában olly népet talál az ember, melly nem csak legnagyobb részvéttel viseltetik a' művészet 's litteratura iránt, hanem szokásai finomsága által minden egyéb országok fő városi lakójával is mérkőzhetik. Ezt azonban a' városnak csak dombosabb